

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

LEERPLAN EERSTE GRAAD

BASISOPTIE Economie en organisatie

Onderwijsvorm: A-stroom

Leerjaar: tweede leerjaar

Leerplannummer POV-2020-006

Nummer inspectie: 2020/2/4//

Inhoud

1.	Algemene inleiding	3
1.1.	Indeling van het leerplan provinciaal onderwijs basisopties	3
1.2.	Wettelijk Kader	3
1.3.	Doelgroep	3
1.4.	Uitgangspunten leerplan provinciaal onderwijs basisopties	4
1.4.1.	Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum	4
1.4.2.	De doelen van het leerplan staan in functie van een getrapte studiekeuze	4
1.4.3.	Het leerplan legt de lat hoog	4
1.4.4.	Het leerplan garandeert ruimte voor scholen en leraren	4
1.4.5.	Samenhang tussen A- en B-stroom	5
1.4.6.	Het leerplan kwam participatief tot stand	5
1.4.7.	Het leerplan heeft een blik op de wereld buiten de school	5
1.5.	Samenhang leerplan openbaar onderwijs basisvorming en leerplan provinciaal onderwijs basisopties	6
2.	Systematiek en opbouw van het leerplan	6
2.1.	Indeling van het leerplan in rubrieken	6
2.2.	Formulering van de doelen	6
2.3.	Samenhang van het leerplandoel met de concretisering	7
3.	Situering van het leerplan basisoptie 'economie en organisatie'	7
3.1.	Samenhang met andere basisopties	7
3.2.	Lessuren	8
3.3.	Rubrieken van het leerplan	8
4.	Leerplandoelen	9
4.1.	Legende	9
4.2.	Lijst met doelen sterk gelinkt aan de eindtermen van de basisvorming	9
4.3.	Lijst met doelen basisoptie 'economie en organisatie'	10
5.	Minimale vereisten	14
5.1.	Algemene uitrusting voor de basisoptie	14
5.2.	Basisuitrusting voor de basisoptie 'economie en organisatie'	14

1. Algemene inleiding

1.1. Indeling van het leerplan provinciaal onderwijs basisopties

---

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur met een algemene inleiding: wettelijk kader, doelgroep, uitgangspunten leerplan provinciaal onderwijs basisopties en samenhang leerplan openbaar onderwijs basisvorming en leerplan provinciaal onderwijs basisopties.

Vervolgens wordt de systematiek en de opbouw van het leerplan besproken.

Aansluitend wordt het leerplan van de basisoptie gesitueerd, de rubrieken beschreven en de bijhorende leerplandoelen geformuleerd.

Tenslotte worden de materiële vereisten beschreven.

1.2. Wettelijk Kader

Alle scholen die subsidiëring/financiering van de overheid willen ontvangen, zijn verplicht een goedgekeurd leerplan te gebruiken.¹ De inspectie van de Vlaamse gemeenschap toetst het leerplan aan de criteria beschreven in het 'Besluit van de Vlaamse regering betreffende curriculumdossiers en leerplannen in het onderwijs (04/05/2018)' en adviseert vervolgens de minister van Onderwijs. Na goedkeuring verwerft een leerplan een officieel statuut.

Dit leerplan is, na goedkeuring, van toepassing vanaf 1 september 2020 ingevolge de progressieve uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs.

Dit leerplan heeft enkel en alleen betrekking op de basisopties en de pakketten in het tweede jaar van de eerste graad. Voor wat betreft de A-stroom kiest een leerling voor één pakket of één basisoptie van vijf uur. Voor de B-stroom kan een leerling maximaal drie basisopties of pakketten combineren die in zijn geheel tien wekelijkse lessen omvatten. (Art. 133/3 codex SO)

Uitgaande van een getrapte studiekeuze, die start met de keuze voor een basisoptie als dusdanig of in voorkomend geval de invulling via pakket, moeten de basisopties en pakketten inhoudelijk duidelijk onderscheiden zijn, zonder dat deze keuze in de eerste graad de opstroom naar de tweede graad uitsluit.²

1.3. Doelgroep

Dit leerplan is bestemd voor de leerlingen van de eerste graad A-stroom, het tweede leerjaar. Elke leerling kiest een basisoptie of een pakket van vijf uur dat aangeboden wordt door de school.

De delibererende klassenraad in het eerste leerjaar A kan evenwel beslissen om de leerling van de toegang tot een of meer basisopties of pakketten van de basisopties van het tweede leerjaar A uit te sluiten.³

---

¹ Artikel 15, §1, 8° Codex secundair onderwijs.

² Artikel 1, §2 BVR

³ Artikel 157/6 Codex secundair onderwijs

1.4. Uitgangspunten leerplan provinciaal onderwijs basisopties

---

1.4.1. Het pedagogisch project is de motor van het schooleigen curriculum

Het pedagogisch project en de visie van de school bepalen welke accenten er worden gelegd en welke keuzes er worden gemaakt bij de opbouw van het schooleigen curriculum met basisopties en pakketten.

Het leerplan provinciaal onderwijs zorgt ervoor dat de inhoud van de basisopties en de pakketten hetzelfde zijn voor alle provinciale scholen. Hoe de scholen hun curriculum vormgeven via het aanbod van basisopties en pakketten behoort tot de autonomie van de schoolbesturen en de scholen. Het leerplan vrijwaart deze invulling maximaal. Het is dan ook de school die beslist welke administratieve vakbenaming aan de basisoptie of het pakket gekoppeld wordt. De koepel POV biedt een lijst van administratieve vakbenamingen aan ter ondersteuning, waaruit de school kan kiezen.

1.4.2. De doelen van het leerplan staan in functie van een getrapte studiekeuze

De beperkte set van concreet geformuleerde doelen heeft een getrapte studiekeuze tot doel. Dit betekent dat een leerling na de eerste graad in staat is te beslissen welke opleiding hij/zij zal volgen in de tweede graad. Hierbij wordt verbredend (basisoptie) ofwel verdiepend (pakket) te werk gegaan. Via de basisoptie leert de leerling breed zijn interesses en talenten verkennen. Via het pakket wordt dieper ingegaan op een specifieke beroepstak.

1.4.3. Het leerplan legt de lat hoog

Het beheersingsniveau van elk doel wordt gekoppeld aan de taxonomie van Bloom⁴, overeenkomstig de eindtermen. Op die manier hanteren de leraren een gelijkaardig begrippenkader doorheen de basisvorming en de leerplannen voor de basisopties en pakketten.

In de basisopties en pakketten van de A-stroom legt het provinciaal onderwijs resoluut de focus op het analyseren. Daarbij passen leerlingen de procedurele kennis uit de basisvorming toe zoals wiskundige denkprocessen, onderzoeksvaardigheden en digitale vaardigheden.

In de B-stroom staat het toepassen in de concrete context van de basisoptie of de onderliggende pakketten centraal als krachtige leeromgeving om het analyseren en het reflecteren in te oefenen.

Het creëren als belangrijke vaardigheid van de 21ste eeuw komt zowel in de A- als de B-stroom aanbod. Dit is een bewuste keuze.

1.4.4. Het leerplan garandeert ruimte voor scholen en leraren

Scholen kiezen vrij welke basisopties of pakketten worden aangeboden. Het leerplan voorziet in minimumdoelen voor deze basisopties/pakketten. Hierdoor ontstaat er ruimte om zelf nog uitbreidingskeuzes te maken enerzijds via de verhoging van het beheersingsniveau van de taxonomie van Bloom, anderzijds via een verbreding of verdieping van de leerinhouden. In de concretisering van de leerplandoelen worden hiervoor ter illustratie inhouden aangeboden.

Indien een school kiest voor het aanbieden van meerdere basisopties of pakketten in de B-stroom laat het leerplan toe om voor de grootte van elke basisoptie of elk pakket een aangepaste set van leerplandoelen te selecteren. (zie legende leerplandoelen voor de B-stroom)

Tenslotte is er ook autonomie wat betreft de koppeling van basisopties/pakketten aan vakken. Uiteraard moet er met de competenties en bekwaamheidsbewijzen rekening gehouden worden.

---

⁴ www.expertisecentrum-kunsttheorie.nl/cms_data/bloom.pdf

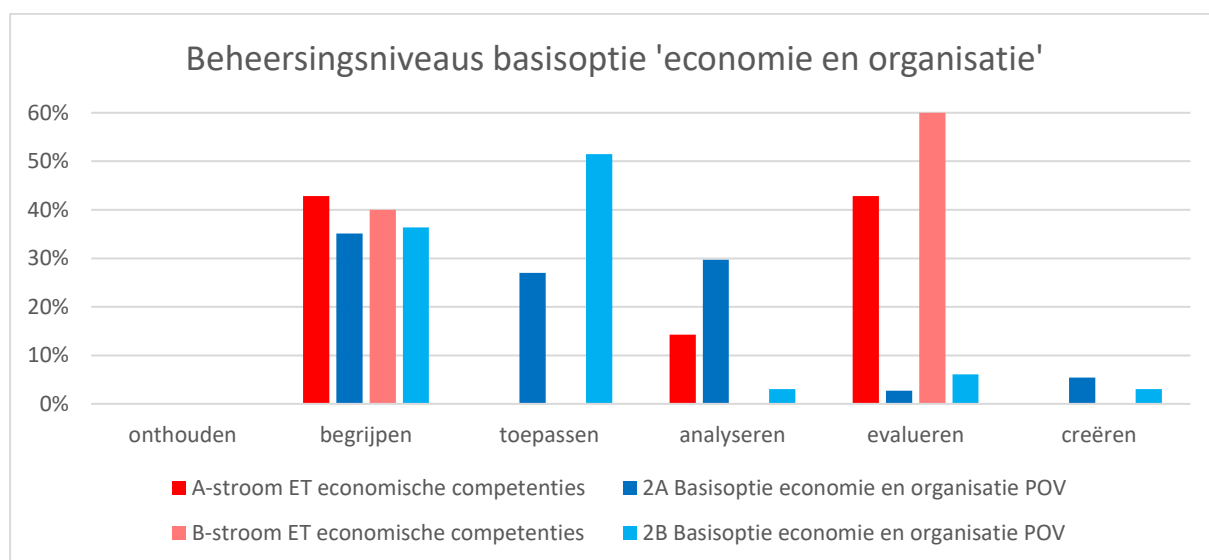
Voor POV zijn het de schoolbesturen en scholen die beslissen welke leerplandoelen aan welke vakken/vakkenclusters worden gekoppeld.

1.4.5. Samenhang tussen A- en B-stroom

Door het onderling op elkaar afstemmen van de rubrieken⁵ bestaat er een inhoudelijke samenhang tussen de leerplannen van de basisopties van A- en B-stroom zoals beschreven in 1.4.3. Binnen de A-stroom komt het onderzoekend aspect sterker aan bod en ligt het accent op analyse (beheersingsniveau: analyseren). De B-stroom vertrekt meer vanuit het toepassen (beheersingsniveau: toepassen).

Tijdens de interne validatie van de leerplannen werden de beheersingsniveaus van de basisopties vergeleken tussen de A- en de B-stroom en tussen de verschillende pakketten van eenzelfde basisoptie om gelijkgerichtheid te bewaken.

Voor de basisoptie 'economie en organisatie' werden de beheersingsniveaus ook vergeleken met de eindtermen uit de basisvorming.

1.4.6. Het leerplan kwam participatief tot stand

Het leerplan is het resultaat van een nauwe samenwerking van directies en leraren, ondersteund door de koepel POV. De directies hebben bij aanvang het concept van het leerplan vastgelegd. De doelen werden later ontwikkeld door teams bestaande uit leraren, TA's en TAC's die allen optraden als vertegenwoordigers uit de provinciale scholen. De ondersteunende rol van de koepel bestaat uit het bewaken van de vastgelegde beheersingsniveaus in de A- en B-stroom, de afstemming tussen pakketten en basisopties en tenslotte de afstemming over de basisopties heen.

1.4.7. Het leerplan heeft een blik op de wereld buiten de school

Op uitnodiging van de voorzitter van POV werden het brede werkveld en het RTC geconsulteerd met de vraag welke innovatie in het specifiek gedeelte van de opleidingen aan bod dient te komen in functie van het succesvol uitstromen van leerlingen naar het hoger onderwijs of het werkveld. Op basis van de input van de deelnemers aan de resonantiecommissie werd een eerste concrete vertaling hiervan opgenomen in het leerplan basisopties/pakketten.

⁵ Zie 2.1 Indeling van het leerplan in rubrieken

1.5. Samenhang leerplan openbaar onderwijs basisvorming en leerplan provinciaal onderwijs basisopties

---

Het leerplan voor de eerste graad openbaar onderwijs legt de basisvorming vast en is opgebouwd rond de 16 sleutelcompetenties die decretaal zijn vastgelegd. De eindtermen werden hierbij letterlijk overgenomen.

De leerplannen provinciaal onderwijs voor de basisopties bevatten doelen in functie van de ondersteuning van het maken van de getrapte studiekeuze en hebben derhalve een andere finaliteit dan het leerplan voor de eerste graad openbaar onderwijs basisvorming.

De leerplannen voor de basisopties bieden evenwel de kans om verder aan de slag te gaan met een beperkte set van eindtermen. Onder 4.2 worden deze leerplandoelen opgesomd.

2. Systematiek en opbouw van het leerplan

2.1. Indeling van het leerplan in rubrieken

De doelen van het leerplan worden geclusterd in rubrieken. De namen van de rubrieken zijn, waar van toepassing, gemeenschappelijk voor meerdere basisopties om de onderlinge samenhang vast te leggen. De doelen per rubriek kunnen echter verschillen per basisoptie in functie van een duidelijk onderscheid tussen basisopties en pakketten onderling.

2.2. Formulering van de doelen

De leerplandoelen worden zo eenvoudig en helder mogelijk geformuleerd. Het werkwoord beschrijft de manier waarop de leerling de kennis moet beheersen. Indien het leerplandoel een opsomming van onderliggende kennis bevat, wordt dit aangegeven na het zinsdeel 'rekening houdend met'. Het beheersingsniveau wordt vastgelegd op basis van de taxonomie van Bloom.

De volgende handelingswerkwoorden, onderverdeeld in zes categorieën, komen voor:

- **Onthouden:** De leerling onthoudt het materiaal zoals het gepresenteerd is. Het gebruikte werkwoord is herkennen.
- **Begrijpen:** De leerling voegt iets toe aan kennis (een eigen voorbeeld geven), voert een bewerking uit op kennis (een logische conclusie afleiden) of legt verbanden tussen voorkennis en nieuwe kennis (een oorzaak-gevolg relatie geven). Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: aanvullen, beschrijven, bespreken, illustreren, relaties leggen tussen, onderbouwen, onderscheiden, ordenen, toelichten, verklaren, vergelijken, verwoorden, ...
- **Toepassen:** De leerling voert oefeningen uit of lost problemen op. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beheren, bepalen, berekenen, demonstreren, gebruiken, hanteren, handelen, herleiden, lokaliseren, oplossen, rekenen, gedrag stellen, toepassen, uitvoeren, uitwerken, voorstellen, ...
- **Analyseren:** De leerling kan een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en hoe ze elkaar beïnvloeden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: analyseren, benoemen, beschrijven, het geven van een redenering, onderscheiden, onderzoeken, ordenen, verwerken, verwoorden, ...

- **Evalueren:** De leerling kan een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria en standaarden. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: beargumenteren, beoordelen, bijsturen, evalueren, maken keuzes, reflecteren, ...
- **Creëren:** De leerling bedenkt een alternatieve hypothese of een eigen aanpak om een taak uit te voeren of maakt nieuwe, originele producten. Werkwoorden die gebruikt worden binnen dit beheersingsniveau zijn: produceren, zich creatief uitdrukken, ideeën genereren, creëren, ontwerpen, ...

2.3. Samenhang van het leerplandoel met de concretisering

Om het leerplandoel verder te concretiseren, te verduidelijken of af te bakenen kan er extra informatie toegevoegd onder ‘concretisering’. Het leerplandoel en de concretisering worden als één onlosmakelijk geheel beschouwd.

De concretisering wordt voorafgegaan door ‘zoals’. De opsomming erna wordt als illustratief beschouwd. Deze is louter richtinggevend voor de manier waarop het doel gerealiseerd kan worden.

3. Situering van het leerplan basisoptie ‘economie en organisatie’

3.1. Samenhang met andere basisopties

Er is een sterke relatie tussen een aantal leerplandoelen uit de basisoptie ‘economie en organisatie’ en andere basisopties van de A-stroom:

- toepassen van de onderzoeksmethode: komt aan bod in alle basisopties;
- toepassen van communicatieve en sociale vaardigheden: komt aan bod in alle basisopties;
- functioneel toepassen van digitale competenties en mediawijsheid: komt aan bod in alle basisopties;
- vakterminologie op een correcte manier gebruiken: komt aan bod in alle basisopties;
- verkenning van mogelijkheden binnen het studiegebied: komt aan bod in ‘kunst en creatie’, ‘maatschappij en welzijn’, ‘STEM-wetenschappen’, ‘STEM-technieken’ en ‘voeding en horeca’;
- gezondheid, duurzaamheid en veiligheid: komt aan bod in alle basisopties behalve bij ‘klassieke talen’.

3.2. Lesuren

Het leerplan is gericht op vijf wekelijkse lesuren.

3.3. Rubrieken van het leerplan

Het leerplan is opgebouwd uit de rubrieken in onderstaand overzicht.

De concretisering van de rubrieken vinden we terug in de leerplandoelen van de basisoptie.

4. Leerplandoelen

4.1. Legende

In de tabellen met de leerplandoelen worden de volgende afkortingen gebruikt:

- AL: leerplandoelen sterk gelinkt aan eindtermen van de basisvorming, te realiseren deze basisoptie;
- EO: leerplandoelen te realiseren in de basisoptie 'economie en organisatie'.

4.2. Lijst met doelen sterk gelinkt aan de eindtermen van de basisvorming

Deze doelen worden gerealiseerd in deze basisoptie.

Leerplandoelen		Beheersingsniveau
Rubriek: algemene doelstellingen		
AL01	De leerlingen passen de ergonomische principes toe. <u>Concretisering:</u> zoals het aannemen van een ergonomische lichaamshouding tijdens het staan of zitten of bij het heffen en tillen de principes van de rughygiëne toe te passen	toepassen
AL02	De leerlingen passen digitale vaardigheden functioneel toe. <u>Concretisering:</u> zoals digitale vaardigheden inzetten bij het onderzoeken, ontwerpen, communiceren, realiseren en creëren, bij het digitaal opzoeken en selecteren van informatie, bij het digitaal presenteren	toepassen
AL03	De leerlingen gebruiken vakterminologie op een correcte manier. <u>Concretisering:</u> zoals het gebruiken van de correcte benaming van grondstoffen, materialen, gereedschap, machines en technieken gebruikt in de sector	toepassen
AL04	De leerlingen passen sociale en communicatieve vaardigheden toe. <u>Concretisering:</u> zoals het respectvol communiceren met leraar of medeleerling, het ondersteunen van medeleerlingen tijdens groepswerk	toepassen

4.3. Lijst met doelen basisoptie 'economie en organisatie'

Deze doelen worden gerealiseerd deze basisoptie.

Leerplandoelen		Beheersingsniveau
Rubriek 1: Economie en actualiteit		
EO01	De leerlingen illustreren de economische gevolgen van gebeurtenissen uit de actualiteit. <u>Concretisering:</u> zoals leerlingen volgen de actualiteit en brengen verslag uit, portfolio aanleggen, weekjournaal presenteren	begrijpen
EO02	De leerlingen onderzoeken aan de hand van de actualiteit de economische kringloop. <u>Concretisering:</u> zoals schematische voorstelling van de kringloop met overheid, gezinnen, buitenland en bedrijven	analyseren
Rubriek 2: De wetenschappelijke onderzoeksmethode		
EO03	De leerlingen voeren een economisch onderzoek uit. <u>Concretisering:</u> zoals een enquête, marktonderzoek, verkoop van een product, inzameling voor het goede doel, het plannen van een betalende activiteit	toepassen
EO04	De leerlingen verwoorden waarnemingen in functie van het onderzoek. <u>Concretisering:</u> zoals enquêtegegevens, economische data	analyseren
EO05	De leerlingen schrijven van een eigen onderzoek een verslag aan de hand van een schrijfkader. <u>Concretisering:</u> zoals aan de hand van een sjabloon van verslag met schrijfkader	creëren
Rubriek 3: Onderbouwende onderzoekscompetenties		
EO06	De leerlingen verzamelen experimentele gegevens bij een onderzoek. <u>Concretisering:</u> zoals het noteren van meetresultaten, het verzamelen van resultaten van een enquête, het noteren van waarnemingen tijdens een observatie	toepassen
EO07	De leerlingen visualiseren de genoteerde meetresultaten in functie van het onderzoek. <u>Concretisering:</u> zoals gebruik van tabellen, grafieken, sjablonen, wetenschappelijke notatie	toepassen
EO08	De leerlingen analyseren de verzamelde en beschikbare data om te classificeren of om een besluit te formuleren. <u>Concretisering:</u> zoals het bepalen van trends, het classificeren van gegevens in rubrieken	analyseren
EO09	De leerlingen werken efficiënt en doelgericht. <u>Concretisering:</u> zoals tijd respecteren, planmatig werken, werkverdeling	toepassen

Leerplandoelen		Beheersingsniveau
Rubriek 4: De consument		
EO10	De leerlingen onderscheiden de begrippen consument en producent in een authentieke context. <u>Concretisering:</u> zoals in een tekst, tekening, filmpje, reële en nabije situatie	analyseren
EO11	De leerlingen verklaren vanuit praktijkvoorbeelden dat de prijs op de markt tot stand komt door vraag en aanbod. <u>Concretisering:</u> zoals een rommelmarkt, een veiling, eBay, vakantieveilingen, vliegtickets	begrijpen
EO12	De leerlingen beoordelen hoe de behoeften van de consument beïnvloed worden door trends in de maatschappij. <u>Concretisering:</u> zoals door klimaatomstandigheden, reclame, regio, media, modeverschijnselen	evalueren
EO13	De leerlingen illustreren dat de duurzame keuze van de consument voor binnenlandse en buitenlandse producten een impact heeft op de economie. <u>Concretisering:</u> zoals in de context van het duurzaam consumeren, duurzaam produceren	begrijpen
EO14	De leerlingen illustreren dat digitalisering en technologische ontwikkelingen gevolgen met zich meebrengen voor welvaart en welzijn. <u>Concretisering:</u> zoals winkels die verdwijnen, pakjesdiensten, e-commerce	begrijpen
EO15	De leerlingen onderzoeken vanuit concrete contexten, de verschillende vormen van inkomen voor een consument. <u>Concretisering:</u> zoals arbeid, kapitaal, toevallige, sociale inkomsten	analyseren
EO16	De leerlingen berekenen op basis van het aangereikte RSZ-percentages en de aangereikte bedrijfsvoorheffing het nettoloon. <u>Concretisering:</u> zoals digitaal en niet-digitaal	toepassen
Rubriek 5: De onderneming		
EO17	De leerlingen onderzoeken of er een evenwicht is tussen inkomsten en uitgaven in een authentieke context. <u>Concretisering:</u> zoals in een vakoverschrijdend project	analyseren
EO18	De leerlingen illustreren mogelijke oorzaken van onevenwichten tussen inkomsten en uitgaven in een onderneming.	begrijpen
EO19	De leerlingen stellen de weg die een bepaald product aflegt voor in een bedrijfskolom in een authentieke context.	toepassen
EO20	De leerlingen onderzoeken in de bedrijfskolom enkele logistieke activiteiten. <u>Concretisering:</u> zoals voorraadbeheer, transport, boekhouding	toepassen
EO21	De leerlingen bepalen de transportmiddelen die nodig zijn om een product van bij de producent tot bij de consument af te leveren in een authentieke context. <u>Concretisering:</u> zoals over water, op de weg, via het spoor, in de lucht	toepassen

Leerplandoelen		Beheersingsniveau
EO22	De leerlingen lichten bedrijfssectoren en ondernemingen die tot deze sectoren behoren toe met behulp van voorbeelden. <u>Concretisering:</u> zoals primair, secundair, tertiair, quartair	begrijpen
EO23	De leerlingen onderzoeken de motieven van ondernemers om een onderneming te starten. <u>Concretisering:</u> zoals via een enquête, grafiekontleding, vakliteratuur	toepassen
EO24	De leerlingen illustreren dat ondernemingen een verantwoordelijkheid hebben ten opzichte van de stakeholders.	begrijpen
EO25	De leerlingen onderzoeken hoe een onderneming inspeelt op veranderingen in de maatschappij. <u>Concretisering:</u> zoals de invloed van reclameboodschappen, technologische evolutie, digitalisering, maatschappelijke tendensen, klimaatproblematiek	analyseren
EO26	De leerlingen onderscheiden welke ondernemingen goederen of diensten produceren.	analyseren
EO27	De leerlingen onderscheiden de bestelbon, het kasticket en de factuur in ondernemingen.	analyseren
EO28	De leerlingen illustreren de wisselwerking tussen vraag en aanbod in een onderneming. <u>Concretisering:</u> zoals aan de hand van krantenartikelen, afleiden van de marktprijs, de actieprijs van supermarkten	begrijpen
Rubriek 6: De overheid		
EO29	De leerlingen verklaren aan de hand van voorbeelden uit de economische actualiteit de rol van de lokale overheid in de economie. <u>Concretisering:</u> zoals voorbeelden van gemeentediensten, infrastructuur	begrijpen
EO30	De leerlingen onderzoeken de rol van de nationale en internationale overheid aan de hand van actuele voorbeelden uit de eigen leefwereld. <u>Concretisering:</u> zoals Schengenzone, Europese wetgeving, de Euro	analyseren
EO31	De leerlingen illustreren vanuit concrete contexten, de verschillende vormen van inkomen voor de overheid. <u>Concretisering:</u> zoals belastingen, niet-fiscale inkomsten	begrijpen
EO32	De leerlingen stellen het solidariteitsprincipe en de werking van de sociale zekerheid voor. <u>Concretisering:</u> zoals in een project	toepassen
Rubriek 7: Ondernemen		
EO33	De leerlingen ontwikkelen ondernemingszin en aandacht voor ondernemerschap tijdens een ondernemend project. <u>Concretisering:</u> zoals organiseren van een evenement, een solidariteitsactie, pop-up	creëren

Leerplandoelen		Beheersings-niveau
Rubriek 7: Dataverwerking van consumentengedrag		
EO34	De leerlingen illustreren hoe de consument onbewust producent is van data waarvan bedrijven, overheden en instellingen gebruik maken. <u>Concretisering:</u> zoals datavergaring via cookies	begrijpen
EO35	De leerlingen onderzoeken hoe bedrijven, instellingen en overheden informatie halen uit beschikbare digitale data. <u>Concretisering:</u> zoals data van sociale media, games, telefoongegevens, gps, camera's met nummerplaatherkenning, irisscan, vingerafdruk	analyseren
EO36	De leerlingen verklaren dat data en informatie niet altijd betrouwbaar zijn waardoor verkeerde beslissingen en conclusies kunnen genomen worden. <u>Concretisering:</u> zoals fake news, populatiegrootte, aantal bronnen	begrijpen
EO37	De leerlingen illustreren hoe bedrijven, instellingen en overheden de verkregen informatie na data-analyse inzetten om hun bedrijfsprocessen, producten of dienstverlening aan te passen. <u>Concretisering:</u> zoals reclame, aanbod, schaal, doelgroep, tevredenheidsenquêtes	begrijpen

5. Minimale vereisten

5.1. Algemene uitrusting voor de basisoptie

De minimale vereisten verwijzen naar de basisuitrusting die tijdens elke les beschikbaar moeten zijn om de leerplandoelstellingen te kunnen realiseren. De basisuitrusting bestaat uit een leslokaal of lesruimte en het nodige didactisch materiaal.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school de infrastructuur, materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu.

Het integreren van recente of innovatieve technologieën, machines, software, databanken is belangrijk om de opleidingen up-to-date te houden.

Materialen en benodigdheden kunnen occasioneel ook geleend worden. Je kan ook gebruik maken van infrastructuur van externe organisaties zoals andere scholen, bedrijven of opleidingscentra.

5.2. Basisuitrusting voor de basisoptie 'economie en organisatie'

Basisuitrusting voor de leraar

Een leslokaal minimaal uitgerust met:

- een computer met de nodige actuele programma's en apps om de leerplandoelen te realiseren en een voldoende snelle internetverbinding;
- de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- gemakkelijk verplaatsbaar meubilair voor een flexibele klasopstelling en de mogelijkheid tot interactief werken om communicatieve werkvormen te organiseren.

Basisuitrusting voor de klasgroep

Bestaande uit:

- Individuele leerlingen krijgen tijdens de lessen van deze basisoptie voldoende toegang tot computers of mobiele apparaten, met de nodige (grafische) software of apps en kwaliteitsvolle internetverbinding om de leerplandoelen te realiseren.
- Elke leerling heeft toegang tot een digitale rekentool.
- Leerlingen hebben de mogelijkheid om digitale inhoud te printen.